

Spomin na dobro delo.

Vrší ledena burja
Po dólu in po brégu,
Ob cesti tam počíva
Prosják osivel v snégu.

Prispé po stezi dete,
In vánj oči obrne,
Kožúšček vrže s sebe,
Prosjáka z njim ogrne.

Lasjé visé srebrni
Krog velega obraza,
Okó mu je britkostno,
Teló se trese mraza.

To krilce darovano
Prosjaka bode grélo,
A dete bo ogreval
Spomin na dobro délo.

A. Medved.

Atilin grob.

(Črtica spisal —è.)

Ali ste vže slišali, dragi čitateljčki moji kaj o hunskem kralji, o strahovitem Atili? Ali ste vže čitali kdaj o njem, pred katerim se je tresla vsa Evropa, kateri je podjarmil toliko narodov a mej njimi tudi naše očete? Ali še niste čuli nikdar vašega deda, ko vam je pripovedoval o grdih pesoglavcih, strašnih, kosmatih ljudéh, kateri, da imajo jedno oko v sredi čela, a drugo na zatilniku, pa jih zato ne more nobeden ubiti, ker vidijo spredaj in zadaj? To zadnje je pač pripovedka, ali vender dokazuje, da so bili divji Huni strašni ljudjé, ker so še sedáj ostali v spominu našega naroda, a najstrašnejši mej njimi je bil njihov kralj Atila, katerega je imenoval tedanji svet „šibo božjo“.

Ali mislite, da vam bodem pripovedoval o tem Atili in o njegovem grobu? Varate se! Kaj je bil Atila in kakó se je vojskoval, učili se bodete vže še v šoli, saj se učite toliko lepega in koristnega, a kje je njegov grob, pa niso mogli pozvedeti niti slavni učenjaki, kakó bi pa še le jaz. Pokopali ali sežgali so ga z vsemi njegovimi dragocenostmi tam nekjé mej Dunavom in Tiso in tamkaj naj počíva, kaj to nam mári, saj ni to takó znamenito in zanimivo! Vodil vas bodem raje drugam, na naše milo Dolenjsko in vam povedal, kje in kako počíva naš Atila, kateri ni bil nič manje strašen in kosmat od ónega grozovitega hunskega kralja. Poslušajte me malo!

Velik ni bil, močan tudi nè, ali bilo je nekaj posebnega v njegovej postavi, kar je delalo strah tudi večjim korenjakom od njega. Pod širokim plôskim nosom štrléli so mu dolgi ščetinasti brki, kateri so se skoraj združili z gosto kodrasto brado, katera mu je okroževala okroglasto čeljust; pod razraščeni obrvi svetilo se mu je dvoje divjih, ognjevitih očij, kateri ste izraževali njegovo odločno, junško narav, ali se je zrealil v njih tudi nekak značajan ponos, kateri je kazal njegov pogum in zvestobo. Nosil je vedno topli, dolgoblaki, kodrasti kožušček in da-si je bil majhen in kratek, vender je nekako možato koracál. Ni imel ne vem kako močnega in silnega glasú, vender njegov visoki, rézki glas izraževal je njegovo odločnost in vsi tovariši so omolknili, ko se je on oglasil. Kdo bi se mu pa tudi upal protiviti in nasprotovati? Samó pogledal je nasprotnika z ónimi svojimi hudimi očmi in dosti je bilo! Tak vam je bil toraj psiček Atila, ljubimec Zagorskega gospoda.

Nù, ali ga sedàj poznate? Ni vam bil to navaden psiček, zato se je pa tudi tako prikupil Zagorskemu gospodu. Prijatelj je bil z malokaterim svojih tovarišev pasjega rodú, ker si je bil v svesti, da on ni navaden psiček; vender pa ni bil jeden izmej ónih sitnih kužkov, ki se zaletavajo v vsakega in vsakega nadlegujejo sè svojim nadležnim lajanjem. Bil je, da se takó izrazim, nekak gospod ali plemenitnik mej svojim pasjim rodom in to je tudi nekaj.

Atila je bil toraj, kakor sem vže povedal, ljubljenec Zagorskega gospoda in to po pravici. Zvest je bil gospodu z vso iskrenostjo svojega živalskega sreá in zapustil ga ni nikdar. Če je šel gospod na izprehod, kdo ga je spremljal, če ne zvesti Atila, če je bil gospod pri pisalneji mizi, niti ganil se ni kužek od njega in po noči, ko je gospod sladko zaspal, kdo ga je čuval, če ne njegov zvesti psiček, kateri se je stisnil v koticék pri vratih in počival na pólu bedéč, ker je najmanja stvarca, najmanji šum prebudil zvestega čuvarja. In ponosen je bil na to svojo službo. Nič ga ni tako razkačilo, kakor to, če je prišel kak drug kužek k gospodu, ali pa če se je kumica Drmáv prismukala do gospoda in se mu hotela sè svojim prirojenim mačjim laskanjem prilizniti, takrat ni poznal šale naš Atila, takrat je pokazal ne samó svoje ščetinaste muštace, nego tudi zobé. A borme takrat se je zbal vsakdo dlakavega kosmatinčeka in še celó kumica Drmáv pobegnila je, da-si se je v njej kuhala in prekuhavala huda jeza. Raztrgala bi tega svojega nasprotnika na drobne koščeke, ko bi ga bila mogla, da ni le predobro znala, da je Atila majhen, ali je hud!

Svojo zvestobo Zagorskemu gospodu pokazal je Atila posebno pri jednej priliki. Bilo je jedne hude zime, ko je Zagorski gospod nevarno zbolel. Ker je zanemaril s prva bolezen, shujšalo se je njegovo stanje in malo je bilo upanja, da ozdravi. Po več dnij je ležal v hudej vročini, takó, da se niti zavedel ni. A naš mali Atila ni se ganil po več časa od njegove postelje, stisnil se je v kot in začél tako tožno cviliti, da so ga morali spoditi siloma iz sobe. Ali kakor hitro je mogel, prikradel se je zopet nazaj in se vzpenjal gori k bolniku, kakor bi se hotel prepričati, če je še kaj upanja, ali ne. Bolezen gospodarjeva uplivala je na njega takó, da ni okusil po ves dan ničesar, da-si mu so ponujali taka jedila, katera so mu bila popreje posebna slaščica. Vender gospodar je naposled okreval, ali ni pozabil na Atilovo zvestobo — vedno mu je prihranil kak poboljšek, ker je tudi Atilin želodček — kaj bi tisto — razločeval masten košček slanine od neslanega močnika

Vender vse na svetu se stara in izpreminja, takó je bilo tudi z našim Atilom — ker, kakor znate, ni prirojena kužkom ne vem kaka starost. Tudi našega Atilo je začela zalezovati starost, moči so ga zapuščale in opešal je zeló. Jedva se je vlekel po tem božjem svetu. Zagorskemu gospodu — kateri ima zeló dobro sreé ne samó za ljudi, nego tudi za živali — smilil se je ubogi Atila zeló, znal je dobro, da bode za kužka najbolje, če napravi oporoko in se posloví od tega svetá. In tako je tudi bilo. Gospodov prijatelj, dober lovec, odvel je nekega popóludne siromašnega, opešanega starca Atilo, proti gozdu, pomeril je in zvesto Atilino sreé prenehalo je býti v nekoliko trenutkih za — zmiraj.

Takega popóludne vže dolgo ni imel Fuginov Jaka, vaški prosjak. Od Zagorskega gospoda je dobil polič vina, pol hleba kruha, polhen mehur tobaka in novo, novcato dvajsetico, a zato opravil službo pogrebca — pokopal je namreč ubozega Atilo. Odnesel ga je daleč notri v gozd, kder raste óni krevljasti, rogovilasti gaber, izkopal pod hrastom jamo, a v njo položil našega kužka. — Nù, sedáj sem vam povedal, čitateljčki mojí, kar sem vam obljubil; če vas bode mikalo, pa idite v gozd, izvestno najdete rogovilasti gaber, kakeršnega ni v vsem gozdu, a tam pod ónim gabrom pa počivajo stare kostí — dlakavega, silnega Atile!

Moč godbe in petja.

I.

Godba je dar božji, takisto tudi petje. Za oboje ima človek prirojeno zmožnost, katera se često zanemarja. A kdor v sebi to zmožnost budí in izobrazuje, temu vnema godba v sreú mile in mirne, pa tudi žalobne in burne čute. Njeno delovanje na živali in človeka je zeló mnogovrstno. Evo, nekoliko zgledov!

Grški Orfej je živel 13 ali 14 stoletij pred Kristovem rojstvom. Sè svojo godbo in svojim petjem krotil je divje zverí v gori, da mu so bile poslušne. Kot pevec je potoval po daljnih krajih. Ko se je vrnil v svojo domovino, ukrotil je svoje rojake, divje Trake. Dal jim je postave, verozakon, pesništvo in godbo.

Izvestno ste tudi vi vže čitali v različnih knjigah, kako je nek godec padel v jamo, v katerej je bil medved. Ker je bil brez orožja, bil bi izvestno pogubljen, a pomagal si je z godbo. Z glasovi svojih strun branil se je divje zverí, dokler mu niso ljudje prišli na pomoč.

Še o slavnem Paganiniju, ki je izdeloval najboljše gosli, pripoveduje se, da so ga nekđaj napadli volkovi. Otel si je življenje s tem, da je neprenehoma godel na svojih goslih. Ko so mu popokale strune druga za drugo, godel je še na jednej samej, dokler mu ni prišlo rešenje.

Anglež Jakob Tatlow pripoveduje sledečo dogodbo: Pet klerikov se je izprehajalo poletnega večera blizu neke gore ob potoku. Ko posedejo v travo in